



## AZƏRBAYCANIN GÖRKƏMLİ FİLOSOF ALİMİ CAMAL MUSTAFAYEV VƏFAT ETMİŞDİR

Azərbaycanın görkəmli filosof alimi, fəlsəfə elmləri doktoru, əməkdar elm xadimi, Xəzər Universiteti Tərcümə-Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru, "Xəzər Xəbər" jurnalı redaksiya heyətinin üzvü, professor Camal Vəli oğlu Mustafayev 2017-ci il dekabrın 2-dən 3-nə keçən gecə 89 yaşında vəfat etmişdir.

Camal Mustafayev 1928-ci ildə Gürcüstanın Qarayazı rayonunun (indiki Qardabani) Kosalı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini 1935-1944-cü illərdə Kosalı kənd orta məktəbində almışdır. Sonra Tbilisidə ikiillik Müəllimlər İnstitutunda oxumuşur. 1946-1948-ci illərdə Kosalı kəndində müəllim işləyib.

1948-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti-BDU) fəlsəfə şöbəsinə daxil olub. 1949-cu ildə Moskva Dövlət Universitetinə keçirilib və oranı 1952-ci ildə bitirib. İki il Qarayazı rayonunda məktəb direktoru işləyib.

1954-1957-ci illərdə SSRİ EA Fəlsəfə İnstitutunun əyani aspirantı olub. Aspirantura illərində onun elmi araşdırmaları "Nizaminin fəlsəfi və etik görüşləri" mövzusu ətrafında olmuşdur. O, bu mövzuda namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir.

1957-1968-ci illərdə Camal Mustafayev Azərbaycan EA Fəlsəfə və Hüquq İnstitutunda kiçik elmi işçi, elmi işçi və baş elmi işçi vəzifələrində işləmişdir.

1968-ci ildə o, Azərbaycan Dövlət Universitetinin müdafiə şurasında "Nizaminin ideyalar aləmi və müasirlik" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək, fəlsəfə elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

1968-1976-cı illərdə Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunda (indiki Azərbaycan Dillər Universiteti) fəlsəfə kafedrasının müdiri işləmişdir.

1976-cı ildən 1999-cu ilədək Azərbaycan Dövlət Universiteti və BDU-nun professoru olmuşdur. 1985-1991-ci illərdə universitetdə etika-estetika kafedrasının müdiri vəzifəsində çalışmışdır.

Professor Camal Mustafayev 1999-cu ildən Xəzər Universiteti Tərcümə-Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru vəzifəsində işləmişdir.

Camal Mustafayev orta əsrlər Azərbaycan fəlsəfi fikri sahəsində bir sıra sanballı əsərlər çap etdirmişdir. Xüsusən, onun Nizami fəlsəfəsinə, XII əsr Azərbaycan düşüncəsinə aid əsərləri geniş oxucu kütləsinə bəllidir. Moskva və başqa şəhərlərin nüfuzlu jurnallarında əsərləri çap olunmuşdur. Onun Müsəlman şərq sosial utopiyasına aid tədqiqat işləri və s. əsərləri xarici dillərə tərcümə olunmuşdur. O, eyni zamanda, müasir Azərbaycan şeirinin də tədqiqatçılardan idi.

Camal Mustafayevin elmi və pedaqoji fəaliyyəti 70-dən çox elmi və publisistik məqalə və müsahibələrdə, 2 monoqrafiyada öz əksini tapmışdır. O, çoxsaylı ölkə və beynəlxalq səviyyəli konqres, simpozium və konfransların iştirakçısı olmuş, məruzələr etmişdir.

Camal Mustafayev Azərbaycan fəlsəfəsi, etika və estetikası sahəsində bir sıra elmlər namizədi, elmlər doktoru yetişdirmişdir. O, BDU-nun, Azərbaycan EA-nın Fəlsəfə və Hüquq İnstitutunun müdafiə şurasının, Xəzər Universiteti Elmi-inzibati Şurasının üzvü olmuşdur.

Görkəmli alim, səmimi və qayğıkeş insan Camal Mustafayevin xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin!

**Xəzər Universitetinin kollektivi**

## ÖMÜR VƏFASIZ İMİŞ...

### GÖR KİMLƏRİ APARIR...

Azərbaycan elmində və təhsilində ağır itki... Fəlsəfənin qoca çınarı devrildi - filosof Camal Mustafayev dəyişdi dünyasını... Azərbaycan xalqı dəyərli bir milli-intellektual sərvətini, çox önəmli bir düşüncə sahibini itirdi...

İnsanlığın böyük mücəssəməsi, Borçalının gur səsi Camal Mustafayev əbədiyyətə qovuşdu... Heç bir ehtiyac yoxdur onun böyüklüyündən danışmağa. Həyatı boyunca ona olan sevgi, hörmət professor Camal Mustafayevin böyüklüyünü açıq bir biçimdə göstərir.

Budaqları göyə dirək, gövdəsi qalın bir çinar idi O. İllər keçdi, iqlimlər bir-birini əvəz etdi. Soyuq yellər əsdi, yarpaqlarını budağından tökdü, bəzən də qırdı qol-budağını bu yellər onun... Ömrünün neçə illəri ələndi ətəyində ayların, illərin onun... Pislilik etmədi kimsəyə, daş atmadı duru suların gözünə həyatı boyu, yaxşılığı toxudu sevgiyüklü qəlbinə bu təmiz, tərtəmiz insan...

Comərdcə oldu, duruşunu dəyişmədi, çox illərə sinə gərdi bu əsrlik çinar!!! Budaqları altına sığınanların, qışın soyuğundan, yazın yağışından, yayın istisindən, payızın küləyindən qaçanların üstünə gərdi qol-qanadını, əllərindən tutdu yetim-yesirlərin, kimsəsizlərin...

Qürur duyurdu, fəxr edirdi haqqını arayan, vətəninə və xalqını sevən savadlı gənclərlə, gələcəyin aydınlarını - tələbələrini əsrarəngiz bir dünyaya ilə qovuşdururdu, ürəyinin odunu verirdi onlara, yeri gəldiyində maaşını da bölürdü imkansız tələbələriylə Camal müəllim! Xoşbəxtlik dolu bir dünya istəyirdi bu gənclərçün... Sevgi və mərhəmətlə dopdolu, ipisti ürəyi var idi onun... Neçə-neçə insanların dərdinə dərman, ağrılarına əlac oldu...

Yoğruldu, qovruldu acı günlər içində, dumanlı günlər yaşadı, sınıq-sınıq oldu şipşirin arzuları bəzən... Gördü bu dünyanın hər üzünü. An-

caq Haqqın yolunda dürüst oldu, həzm edəmmədi yamanlığı, ikiüzlülüğü, əliəyriliyi, saxtakarlığı... İtirmədi qürurunu ən çətin anında belə. Bilirdi haqlı olduğunu, inanırdı tutduğu səmtin doğruluğuna. Palıdtək möhkəm, zəhmli və üstün mədəniyyət sahibi bu köhnə kişi düz baxdı həqiqətin, gerçəyin gözünə. Qatmadı halalına haram heç vaxt - mayası halallıqla yoğrulduğu üçün...

Aldanmadı bu dünyanın işlətinə O. Dünyaya malında yox idi gözü, tamah damarı olmadan gəldi bu dünyaya bu böyük şəxsiyyət. Sözü əsl mənasında kişilik, ziyalılıq, əqidəlilik, vicdanlılıq, xeyirxahlıq nümunəsi idi O!!! Saflıq, müdriklik, yüksək mədəniyyət etalonu idi O!!! Qürur qaynağımız, fəxrimiz, güvənc yerimiz, dədəmiz idi O!!! Yurdunun işığını yandıran qarapapaqlarımızdan biri idi O!!! Azərbaycan xalqının ləyaqətli oğlu idi O!!!

Milyonların ruhuna hopan, yaddaşına pərçimlənən bu əsrlik çinar adını şərəflə yazdı tarixə - təmiz vicdanıyla, yalansız dünyasıyla, insani bəşəriyyətlə, savadıyla, müdrik kəlamlarıyla...

Gələn gedir, qalan yoxdur bu dünyada... Bəzən uşaq kimi kövrək, bəzən çaylar kimi coşqun, bəzən də qaya kimi sərt filosof Camal artıq yoxdur aramızda. İstəsək də belədir, istəməsək də...

Nur kimi göylərdən gələn bu kişi mələk kimi uçdu göylərə... Allah sənə rəhmət eləsin, Dədə Camal! Yerini behiştə, ruhunu şad olsun, böyük ustad! İllər keçsə belə, zaman-zaman anılacaq rəng-rəng xatirələrin sənini... Silinməyəcək sevgin ürəklərdən, adın isə yaddaşlardan! Çünki sən unudulmazlar arasındasın...

**Elza İsmayılova,**  
*Xəzər Universitetinin müəllimi*